

Het Mulier Instituut onderzoekt

DE MAATSCHAPPELIJKE VERANTWOORDELIJKHEID VAN VERENIGINGEN

DOOR JANINE VAN KALMTHOUT (MULIER INSTITUUT)

De meeste bestuurders van sportverenigingen vinden dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben, zo blijkt uit een peiling bij het MI Verenigingspanel.

Maar wat verstaan verenigingsbestuurders onder maatschappelijke verantwoordelijkheid en hoe blijkt dat in het dagelijks leven van de sportvereniging?

Sportverenigingen zijn met het organiseren van hun reguliere sportaanbod al van maatschappelijke betekenis en nemen zo hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Dat lijkt voor een derde van de verenigingen (35%) het uitgangspunt te zijn (figuur 1). Zij vinden dat sportverenigingen er zijn om hun leden leuk te laten sporten en niet meer dan dat. Het betreft met name kleine verenigingen (≤ 100 leden). Een derde van de verenigingen is het met deze stelling oneens. Dit zijn met name de grotere verenigingen en de verenigingen die over een eigen kantine beschikken. De maatschappelijke functie van een vereniging kan verder gaan dan het reguliere aanbod, een zogenaamde bredere maatschappelijke functie.

Het stimuleren van mensen om meer te gaan bewegen wordt door meer verenigingsbestuurders als een taak voor sportverenigingen beschouwd. Een op de tien verenigingen is het met deze stelling oneens. Het tegengaan van overgewicht wordt door verenigingsbestuurders niet echt gezien als een taak van sportverenigingen. Een kwart van de verenigingen is van mening dat ze ook specifieke groepen goed weet te bereiken.

Diversiteit aan leden

Een meer maatschappelijke verantwoordelijkheid kan ook blijken uit de diversiteit aan leden in de vereniging of de financiële mogelijkheden die verenigingen bieden aan leden om te kunnen sporten. Bijna de helft van de sportverenigingen heeft leden

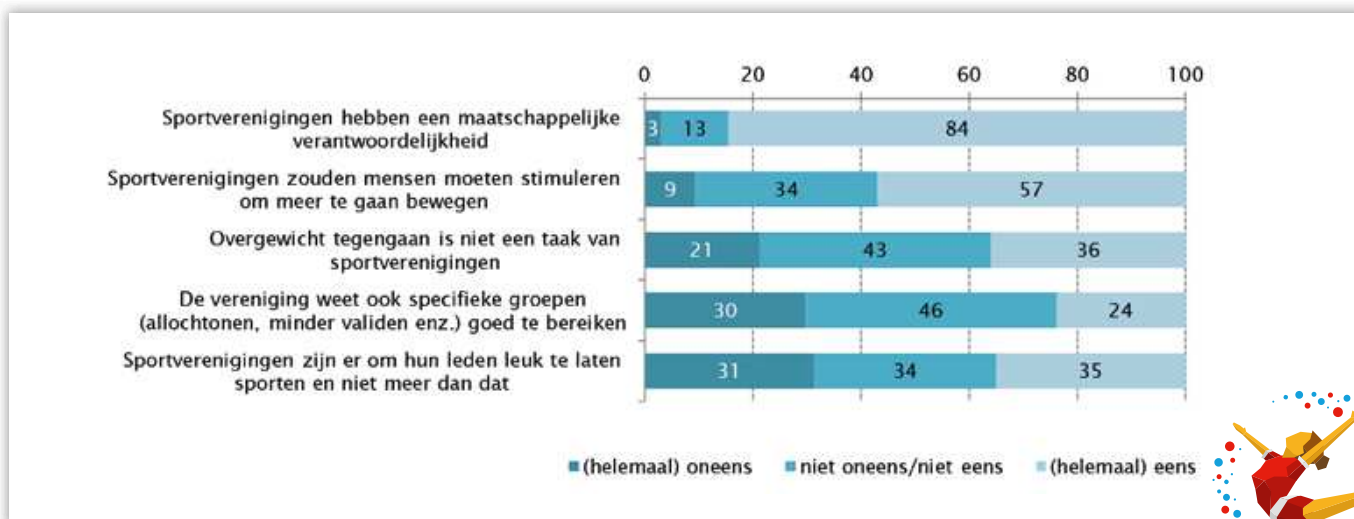
met een niet-westerse achtergrond. Dit zijn met name de grotere verenigingen (> 300 leden). Twee vijfde van de verenigingen heeft leden met een handicap of chronische aandoening. Twee vijfde van de verenigingen zou (meer) mensen met een handicap lid willen laten worden van de vereniging. De belangrijkste belemmering om meer mensen met een handicap te laten sporten in de vereniging is het gebrek aan (gekwalificeerde) trainers/begeleiders en vrijwilligers om deze groep te kunnen trainen/begeleiden. Bij een op de tien verenigingen sporten vluchtelingen. Dit is met name het geval bij de grote verenigingen en veldsporten. Drie op de tien verenigingen hebben niet-betalende leden of leden van wie de contributie door derden wordt betaald. Het betreft hier veelal jeugdleden en in minder mate volwassenen en vrijwilligers. De helft van de verenigingen is (beperkt) actief met het flexibiliseren van lidmaatschap- of contributievormen. Dit kan ook bijdragen aan meer diversiteit aan leden binnen sportverenigingen. In de ontwikkeling van het sportaanbod zijn sportverenigingen met name gericht op hun eigen leden en potentiële nieuwe leden, en wat minder op specifieke groepen in de samenleving. Dat verenigingen vaak dicht bij hun reguliere sportaanbod blijven blijkt ook uit de betrokkenheid bij maatschappelijke thema's (figuur 2).

Normen en waarden

Verenigingen zijn het actiefst op de thema's normen en waarden en sociale veiligheid. Thema's die

direct van invloed zijn op het prettig, plezierig samen sporten, daar waar sporters vaak voor naar een vereniging komen. Sportstimulering, activiteiten voor kwetsbare groepen, leefbaarheid en gezondheid zijn veelal thema's die op de lange termijn aandacht hebben van verenigingen. Werkgelegenheid en duurzaamheid lijken thema's te zijn die meer passen bij verenigingen met een eigen accommodatie. Maar ook de andere thema's hebben meer de belangstelling van de grote verenigingen en de verenigingen met een eigen accommodatie. Kleine verenigingen en binnensportverenigingen geven vaker aan dat het niet van toepassing is of hebben geen belangstelling. Een bredere maatschappelijke functie buiten het reguliere sportaanbod lijkt beter te passen bij grotere verenigingen en verenigingen die beschikken over een eigen accommodatie en een sportkantine. Het 'vrije' gebruik van deze voorzieningen biedt eerder mogelijkheden voor het organiseren van andere (sport)activiteiten en het betrekken van andere groepen bij de vereniging. Ook de omgeving, wijk en gemeente waarin de vereniging actief is, is van belang. Een stedelijke omgeving biedt andere mogelijkheden (bevolkingsgroepen, problematieken, samenwerkingsorganisaties e.d.) dan een plattelandsomgeving. Dat geeft een diversiteit aan sportverenigingen met ieder hun eigen opvatting over en invulling van maatschappelijke verantwoordelijkheid.

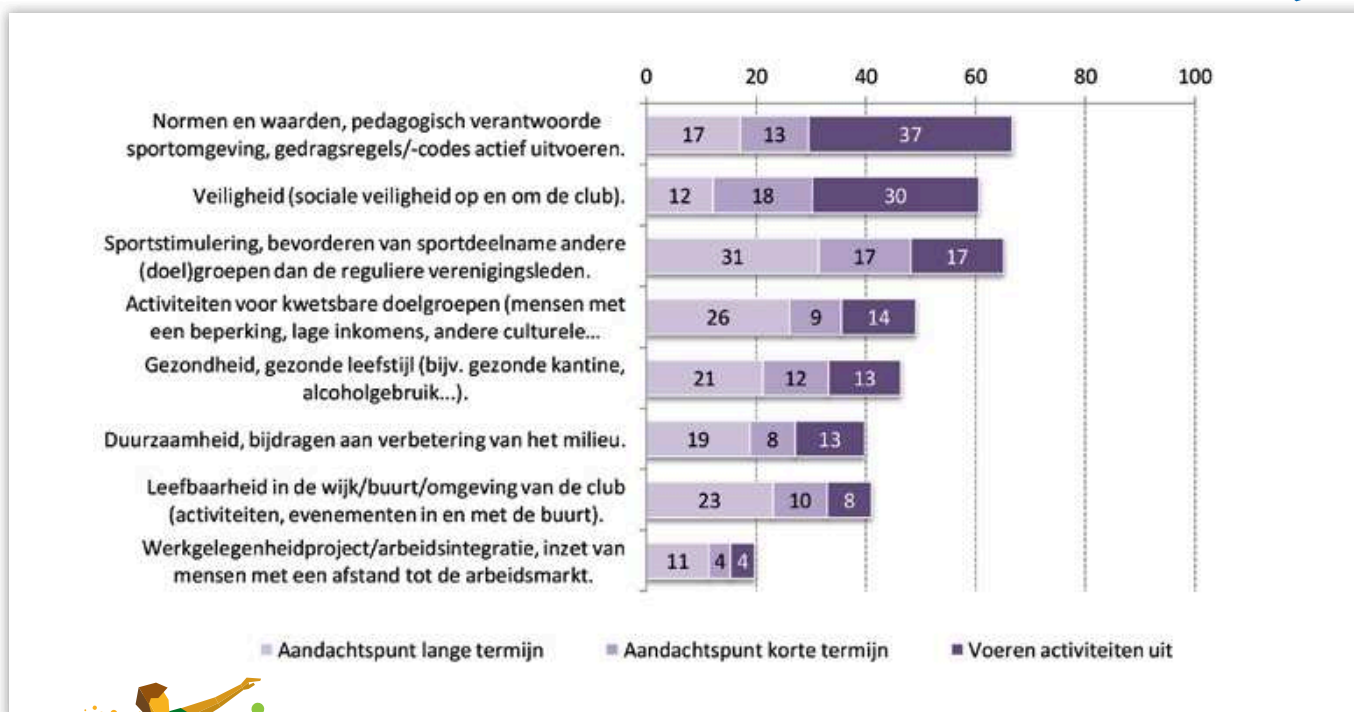
Figuur 1
Maatschappelijke verantwoordelijkheid naar de mening van bestuurders (% verenigingen)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2016.

Figuur 2
Betrokkenheid bij maatschappelijke thema's (% verenigingen)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2016.

